

fører større Udgifter at stryge disse Efforter end de almindelige Efforter, er der begjært en meget ringe Forhøielse i den Anledning. Jeg veed nu ikke andet, da Udvalget vil negte Beløbet, end at man klipper Manchetterne af, naar Eleverne komme hjemmefra med deres Efforter, for ikke at bebyrde Uldfruen med disse Udgifter. Men det forekommer mig dog rimeligt, om man lod denne lille Forhøielse passere, da den slet ikke er af nogen Betydning og paa ingen Maade er umotiveret. — Undringsforslaget under Nr. 70 angaar Reatellen af n alle Lighuse, som man havde tænkt at opføre ved Akademiets Kirke. Jeg skal henstille, om man vil vortere dette Beløb eller ei. Det er noget Nyt, men det forekommer mig, at det kunde være ret gavnligt, om Akademiet fik det Krongdne i disse Henseende, da det jo er en vittelig Sag, at det navnlig for Familier med en indskrænket Leilighed er en overordenlig stor Plage at have Lig hos sig, og denne Plage er jo ikke bleven mindre, end den tidligere var, ved den sidste Stadsfæstelse af en Lighuslov. Det forekommer mig altsaa, at der er Grund til at gaa ind paa denne Bevilling, men nogen Sag af stor Betydning er det ikke.

Forslaget under Nr. 72 angaar en ny Post, som det ærede Udvalg foreslaar optaget, nemlig: „Til en Realskole i Herning, til Tripladsfer“. Denne Bevilling kan jeg ikke anbefale. Det vil være i de ærede Medlemmers Grunding, at jeg ifjor forelagde Rigsdagen et Lovforslag, hvorefter der kunde gives en Statsundersøttelse til Skoler paa Landet, der vilde føre Undervisningen videre. Dette Forslag blev ikke fremmet. Jeg gif imidlertid ind paa, at der blev givet et Tilleg til een saadan Skole, nemlig til Skolen paa Bogø. Det var vistnok en Feil af mig, at jeg gif ind derpaa, det skal jeg indrømme; men det er nu gjort, og der er saaledes, i det Mindste fra min Side, ingen Indsigelse at gjøre derimod. Men nu i Aar er man gaaet et Skridt videre. Det Undringsforslag, som her foreligger, gaar ud paa at bevilde et Tilskud til en Skole, som skal oprettes, og som ikke bliver en Kommuneskole, men bliver en privat Mand's Eiendom, og denne private Mand er Medlem af Folkethinget. Der kommer man ind paa en Lei, som jeg meget vil fraraade, og jeg advarer mod den Brug, der saaledes gjøres af Rigsdagens Initiativ. Bevillingen modsætter jeg mig. — Undringsforslaget under Nr. 74, angaar de reisende Videnskabsmænd, som skulde holde Foredrag. Denne Sag henviser man til roligere Tider, og saa maa jeg sige: „Lad det saa vente til roligere Tider.“ — Under Henviisning til, hvad der indholdes i Betankningen, som Ordføreren ind paa at tale om den Mand, som nu fører Tilsyn med Høistolerne. Den ærede Ordfører har vistnok i Grunden den Rante, at Alle, der vilde se til ved disse Høistoler, have et skændende Blik vendt mod dem.

ningen, saa kan jeg forsikre den ærede Ordfører om, at dette, i det Mindste for mit Vedkommende, ikke er Tilfældet. Jeg har altid haft Interesse for disse Høistoler, og efter at have haft Leilighed til at læse Arbejder, som Elever ved disse Høistoler have leveret, er min Interesse for dem voget. Det forekommer mig imidlertid klart, efter hvad jeg har set, at Manae, som søge Høistolerne, manale den nødvendige Fordannelse, for ret at drage Nytte af Undervisningen paa en Folkehøistole; de have været for tarvelig underviste i de Skoler — i strengere Forstand Almueskoler — som de hidtil have søgt, og ere derfor ikke ret i Stand til at drage Fordel af den Undervisning med et friere Gøing, som skal finde Sted paa Høistolerne. Disse blive derved ofte nødte til at trykke deres Undervisning ned til en simplere Skoleundervisning, men det skulde disse efter Begrebet ikke være. Nu mener den ærede Ordfører, at jeg kunde lade dem være lige; jeg kan lade Folket selv kontrolere disse Skoler og saa fremdeles. Ja, naar jeg ikke havde Kvædet med Høistolerne at gjøre, skulde jeg gjerne lade Sagen blive staaende paa denne Maade; men det forholder sig ikke saaledes. Jeg skal jo fordele Beløbene imellem dem, og hvad skal være min Retssnor i den Henseende? Det er paa ingen Maade et tilstrækkeligt Kriterium at se, hvor mange Disciple der besøger dem. Bedre vil det være; at overveie Lærernes Tal overfor Disciplene. Men der er ogsaa mange andre Punkter, som kunne give Anledning til Tvivl, og naar man har en lang Række af Begjæringer for sig og skal foretage Fordelingen mellem dem og gjerne saa vidt muligt vil gjøre Ret og Skjel, saa vil det ogsaa være klart, at en Minister kan ønske at have en sikker og paalidelig Veiledning i den Henseende. Nu haves der jo allerede, hvad et æret Medlem alt har omtalt, et Tilsyn med disse Skoler, nemlig Skoledirektionernes, men det er ikke ensartet over det hele Land, og den Dom, man fra en Mand hører over en Folkehøistole, kan hidrøre fra, at han har set paa Skolen under en anden Synsvinkel, end en Anden vilde se den. Derved er den Rante væk hos mig, at det vilde være heldigt baade for mig som Minister og for Høistolerne, om jeg havde en Mand, der havde tilstrækkelig Kyndighed og tilstrækkelig Indsigt og Kjerlighed til Sagen, til at besøge disse Skoler og give en Beretning om dem. Man maa derhos vel erindre, at jeg ikke er falden ind over Skolerne med at sende dem en Mand paa Halsen, som de ikke vilde have. Jeg har indledet Sagen saaledes, at jeg forespurgte samtlige Høistolebestyrere, om de vilde modtage en saadan Tilsynsmand fra Ministeriets Side, og paa en ganske enkelt Andtagelse nær have de alle svaret: Ja, med Fornøielse. Derfor foreligger der saameget angaaende Besøgene ved disse Skoler, at jeg tror at kunne sige, at vedkommende Mand har været dem særdeles velkommen, og at han har